

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Urto/8/2017
Identifikačné číslo spisu: 7017200233
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7017200233.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj vo veci uznania cudzozemského rozhodnutia týkajúceho sa V. L. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 13. decembra 2017 v Bratislave odvolanie podané prokurátorkou Krajskej prokuratúry v Košiciach proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8Ntc/12/2017, zo 7. septembra 2017, s následným verejným vyhlásením rozsudku 13. decembra 2017, a takto

rozhodol:

I. Podľa § 518 ods. 4 Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8Ntc/12/2017, zo 7. septembra 2017.

II. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii

sa uznáva vo výroku o vine, vo výroku o treste odňatia slobody a vo výroku o uložení ústavného ochranného protitoxikologického liečenia a vykoná sa

rozsudok Okresného súdu v Mladej Boleslavy sp. zn. 1T/175/2016 zo 16. januára 2017, právoplatný 31. januára 2017, ktorým bol V. L. uznaný vinným zo spáchania zvlášť závažného zločinu znásilnenia podľa § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákonníka Českej republiky, ktorého sa dopustil tak, že

dňa 9. októbra 2016 v presne nezistenej dobe od 00.30 hod. do 01.00 hod. v W. na spojovacom schodišti ulíc G. a B. pristúpil zozadu ku okolo prechádzajúcej W. W., nar. XX. T. XXXX, chytil ju svojou pravou rukou, v ktorej držal nôž s drevenou rúčkou s dĺžkou čepele 12 cm, okolo jej krku a uchopil ju do tzv. kravaty, z ktorej sa poškodená snažila vytrhnúť, čím jej bránil v pohybe tým, že ju zatlačil na zábradlie, na čo potom poškodenej strhol kabelku, túto jej hodil do kríkov so slovami, aby si pre ňu išla, keď poškodená toto odmietla a skrčila sa do drepu s tým, že si kabelku vezme, pričom v tento okamih sa postavil proti nej, stiahol si nohavice, obnažil svoje prirodzenie a so slovami „tak rob pusou“ ju vzal za hlavu, pritisol ju k svojmu penisu a opakovane po nej požadoval orálny sex so slovami „poďme, to mi urobíš“, kedy poškodená mu proti svojej vôli vykonala orálny pohlavný styk, pričom potom ako ejakuloval mimo jej ústa, ju následne pustil a poškodená z miesta ušla

za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a bolo mu uložené ústavné ochranné protitoxikomanické liečenie.

III. Podľa § 517 ods. 2 Trestného poriadku a § 48 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona odsúdený V. L. bude vo výkone trestu odňatia slobody pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom, sp. zn. 8Ntc 12/2017, zo 7. septembra 2017, postupom podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 549/2011 Z. z.) uznal a rozhodol, že sa vykoná rozsudok Okresného súdu v Mladej Boleslavy, sp. zn. 1T/175/2016, zo 16. januára 2017, právoplatný 31. januára 2017, ktorým bol V. L. uznaný vinným zo spáchania zvlášť závažného zločinu znásilnenia podľa § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákonníka Českej republiky a zároveň rozhodol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona o zaradení menovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podala riadne a včas odvolanie prokurátorka Krajskej prokuratúry v Košiciach (č. l. 55 - 56), ktorý podľa nej nie je v súlade so všeobecným ustanovením § 163 ods. 3 Trestného poriadku. „Výrok o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia je neúplný, nakoľko neobsahuje presný opis skutku, z ktorého bol odsúdený uznaný za vinného. Predmetný rozsudok je nezákonný, pretože obsahuje výrok o prepadnutí veci kuchynského noža a plechovky s toluénom, pričom súd nie je oprávnený rozhodovať o uznaní rozsudku v tejto časti, keďže sa nejedná o sankciu spojenú s odňatím slobody.“ Prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, postupom podľa § 518 ods. 4 Trestného poriadku, zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8Ntc/12/2017, zo 7. septembra 2017 a vo veci sám rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie je dôvodné.

Krajský súd pochybil, pretože výrok o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia v jeho uznávacom rozsudku je nekompletný, pochybil tiež v tom, keď uznal cudzie rozhodnutie aj vo výroku o treste vyhostenia, vo výroku o treste prepadnutia veci a aj vo výroku o zaradení V. L. na výkon trestu odňatia slobody - nepoužitím nevyhnutých ustanovení Trestného poriadku.

Ustanovenie § 29 zákona č. 549/2011 Z. z. znie: „Ak tento zákon neustanovuje inak na konanie podľa tohto zákona sa použije Trestný poriadok“. Z povahy veci vyplýva, ide najmä o tie ustanovenia Trestného poriadku, ktoré obsahovo vo všeobecnosti upravujú konanie o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia, a teda konanie podľa prvého dielu tretej hlavy piatej časti Trestného poriadku - uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia - § 515 - 521 Trestného poriadku a samozrejme i ustanovenia o rozsudku (§ 163 a nasl. Trestného poriadku a pod.). Konanie podľa zákona č. 549/2011 Z. z. je konaním lex specialis ku konaniu podľa šiestej hlavy tretej časti Trestného poriadku - odvolanie a konanie o ňom, ktoré ako podporné subsidiárne dopĺňa konanie špeciálne. Podľa § 518 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku. „Ak (poznámka - najvyšší súd) odvolanie nezamietne, zruší napadnuté rozhodnutie a po doplnení konania, ak je potrebné, sám rozhodne rozsudkom, či cudzie rozhodnutie uznáva alebo neuznáva.“ Najvyšší súd je teda povinný (bez možnosti zrušenia a vrátenia veci krajskému súdu) rozhodnúť o podanom odvolaní s konečnou platnosťou a preto musí vždy preskúmať napadnutý rozsudok ako celok a napraviť každý chybný výrok v rozsudku o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia. Preto najvyšší súd rešpektujúc ustanovenie § 518 ods. 4 Trestného poriadku a postupujúc (na základe § 29 zákona č. 549/2011 Z. z.) v súlade s ním zrušil celý rozsudok Krajského súdu v Košiciach a vo veci sám rozhodol.

Podľa ustanovenia § 515 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku možno cudzie rozhodnutie uznať aj vo výroku, ktorým „bol uložený trest odňatia slobody alebo podmienený trest odňatia slobody“, čo ale neznamená, že uznávajúce rozhodnutie bude obmedzené len na výrok o treste bez uznania výroku o vine. V dôsledku spôsobu, akým je ods. 2 formulovaný, sa čiastočne vytráca obsahová presnosť tohto ustanovenia, pretože stricto sensu iba v písm. a/ sa spomína uznanie „výroku o vine“. Odkaz na „vinu“ je v tomto písmene zdôraznený, pretože ide o situácie, v ktorých nedošlo k uloženiu trestu. Samozrejme výrok o vine je prirodzenou súčasťou (podkladom) každého ďalšieho z uvedených rozhodnutí. V uznaní výroku o treste je subsumované aj uznanie výroku o vine. Správne by odkaz na výrok o vyslovení viny, mal byť uvedený už v záhlaví (alebo zopakovaný v každom písmene osobitne). Skutočnosť, že predmetom uznania podľa ods. 2 je aj výrok o vine, napokon potvrdzuje aj znenie ods. 3, ktorý sa nevzťahuje len na písm. a/, ale na celý ods. 2. Takúto interpretáciu potvrdzuje aj § 519 o účinkoch uznaného cudzieho rozhodnutia, pretože cudzie rozhodnutie by nemohlo mať rovnaké účinky ako rozsudok slovenského súdu, ak by sa neuznala vina odsúdeného. Keďže sankciu možno uložiť len osobe vinnej zo spáchania trestného činu, podmienkou uloženia sankcie je, aby osoba bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu, ktorého právnym následkom je sankcia (§ 31 ods. 1 Trestného zákona, § 2 ods. 4 Trestného poriadku článok 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Preto aj uznávajúce rozhodnutie musí byť kompletné a tvoriť logický celok tak, aby zodpovedalo všetkým kritériám zákonnosti, medzi ktoré nepochybne patrí existencia zákona zodpovedajúceho rozsudku pozostávajúceho minimálne z výroku o vine a z výroku o treste.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že uznávací rozsudok musí obsahovať aj výrok o vine, pričom na obsah výroku o vine v uznávacom rozsudku sa musí aplikovať ustanovenie § 163 Trestného poriadku, a teda aj ods. 3 tohto ustanovenia podľa, ktorého: „Výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.“

Preto nestačí v uznávacom rozsudku len stroho konštatovať, že cudzie rozhodnutie sa uznáva vo výroku o vine bez toho, aby v tomto výroku absentovala skutková veta, ktorá vždy tvorí nevyhnutnú zákonnú súčasť každého rozsudku - § 163 ods. 3 Trestného poriadku (samozrejme okrem tzv. doplňujúceho rozsudku podľa § 166 Trestného poriadku). Krajský súd v uznávacom rozsudku neuviedol skutkovú vetu a preto najvyšší súd týmto rozsudkom napravil uvedený nedostatok.

Krajský súd v Košiciach taktiež pochybil, keď uznal rozsudok Okresného súdu v Mladej Boleslavy v časti, kde bol odsúdenému V. L. podľa § 80 odst. 1, odst. 2 Trestného zákonníka Českej republiky uložený trest vyhostenia na dobu päť rokov a podľa § 70 odst. 2 písm. a) Trestného zákonníka Českej republiky uložený trest prepadnutia vecí - kuchynského noža a plechovky s toluénom.

Ustanovenie § 1 zákona č. 549/2011 Z. z. znie: „Tento zákon upravuje postup orgánov Slovenskej republiky pri

a) odovzdání rozhodnutia, ktorým sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody, vydaného súdom v trestnom konaní na jeho uznanie a výkon v inom členskom štáte Európskej únie s cieľom uľahčiť sociálnu nápravu odsúdeného a

b) uznávaní a výkone rozhodnutia vydaného súdom členského štátu v trestnom konaní.

Podľa § 3 písm. a/ zákona č. 549/2011 Z. z. sa rozhodnutím rozumie právoplatné odsudzujúce rozhodnutie pre trestný čin alebo iné právoplatné rozhodnutie vydané súdom štátu pôvodu v trestnom konaní, ktorým sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody a podľa § 3 písm. b/ zák. č. 549/2011 Z. z., sa trestnou sankciou spojenou s odňatím slobody rozumie trest odňatia slobody, detencia alebo ochranné liečenie formou ústavného liečenia.

Na základe uvedeného teda nebolo v kompetencii Krajského súdu v Košiciach uznať rozsudok českého súdu aj v tej časti, v ktorej bol V. L. uložený trest vyhostenia a trest prepadnutia vecí, ktoré sa ich prepadnutím - odobratím odsúdenému stali majetkom Českej republiky.

Trest vyhostenia a ani trest prepadnutia vecí uložené cudzím súdom nemožno, postupom podľa zákona č. 549/2011 Z. z., uznať v Slovenskej republike, pretože nejde o trestné sankcie spojené s odňatím slobody (viď vyššie).

To, že trest vyhostenia nepatrí medzi uznateľné výroky (pokiaľ ide o osoby uvedené v § 65 Trestného zákona) súvisí so skutočnosťou, že slovenský občan (v tomto prípade), by po vykonaní trestu odňatia slobody musel byť vyhostený z územia Slovenskej republiky, čo by odporovalo § 65 ods. 1 Trestného zákona. Tu je tiež potrebné uviesť, že uznanie výroku o treste vyhostenia (v tomto prípade z Českej republiky) celkom logicky nepripadá do úvahy, pretože slovenský súd nikoho nemôže vyhostiť z územia cudzieho štátu.

Pokiaľ ide o trest prepadnutia vecí primerane platí to, čo najvyšší súd uviedol k trestu vyhostenia, pričom si treba uvedomiť, že uložením tohto trestu prešlo vlastníctvo k prepadnutým veciam na Českú republiku. Za žiadnych okolností potom nemožno v uznávacom rozsudku uložiť páchatelovi trest prepadnutia vecí, pretože žiadne mu už nepatria - 60 ods. 4 Trestného zákona.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd napravné pochybenia krajského súdu súvisiace aj s výrokmi o treste vyhostenia a treste prepadnutia vecí.

+ + +

Všetky úvahy a závery krajského súdu týkajúce sa nezistenia dôvodov na odmietnutie uznania cudzozemského rozhodnutia a splnenia všetkých zákonom predpokladaných podmienok na pozitívne rozhodnutie podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z., prezentované v odôvodnení napadnutého rozsudku, považuje najvyšší súd za relevantné, opodstatnené, dostatočné a vyčerpávajúce.

Skutok odsúdeného, právne kvalifikovaný rozsudkom Okresného súdu v Mladej Boleslavy sp. zn. 1T/175/2016, zo 16. januára 2017, ako zvlášť závažný zločin znásilnenia podľa § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákonníka Českej republiky je trestným činom uvedeným v § 4 ods. 3 zák. č. 549/2011 Z. z., a teda súd neskúma či ide o trestný čin podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.

Správne postupoval Krajský súd v Košiciach, keď pri uznaní rozsudku súdu štátu pôvodu rozhodol podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. tak, že výrok o treste odňatia slobody ponechal bez premeny, keďže nezistil existenciu dôvodov uvedených v § 17 ods. 2, ods. 3 zákona č. 549/2011 Z. z.. S ohľadom na druh trestu, dĺžku jeho trvania a trestnú sadzbu je takýto postup zlučiteľný s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Prvostupňový súd správne postupoval aj v prípade, keď odsúdeného V. L. v zmysle § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, keďže odsúdený v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu bol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin (odpis z registra trestov č. I. 18 - 24).

Tu však najvyšší súd musí poukázať na chybu krajského súdu vo výroku o zaradení V. L. na výkon trestu odňatia slobody, keď vo výroku nepoužil aj ustanovenie § 517 ods. 2 Trestného poriadku, ktorého aplikácia je nevyhnutná (čo vyplýva zo striktného znenia § 517 ods. 2 Trestného poriadku - súd rozhodne, že sa bude vo výkone trestu uloženého cudzím rozhodnutím pokračovať bez jeho premeny...) v prípade, ak súd nerozhodol o nahradení trestnej sankcie podľa § 17 ods. 2 zákon č. 549/2011 Z. z, resp. nerozhodol o úprave trestnej sankcie podľa § 17 ods. 3 zákon č. 549/2011 Z. z.

Zákon č. 549/2011 Z. z. v ustanovení § 17 ods. 2 stanovuje nasledovné: „Ak sa rozhodnutím uloží trestná sankcia spojená s odňatím slobody, ktorá nie je zlučiteľná s právnym poriadkom Slovenskej republiky, súd rozhodnutím podľa odseku 1 nahradí trestnú sankciu takou trestnou sankciou, ktorú by mohol uložiť, ak by v konaní o spáchanom trestnom čine rozhodoval; pritom dbá o to, aby takto uložená trestná sankcia nezhoršila postavenie odsúdeného a v čo najväčšej miere zodpovedala pôvodne uloženej trestnej sankcii. Trestnú sankciu spojenú s odňatím slobody nemožno nahradiť peňažným trestom.“

Ustanovenie § 17 ods. 3 stanovuje nasledovné: „Ak sa rozhodnutím o trestnej sankcii uloží trestná sankcia v trvaní, ktoré nie je zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky, súd rozhodnutím podľa odseku 1 trvanie trestnej sankcie primerane upraví. Takto upravená dĺžka trvania trestnej sankcie nesmie byť kratšia ako najdlhšie trvanie ustanovené pre rovnaké trestné činy podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.“

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že zákon č. 549/2011 Z. z. síce berie do úvahy prípady, pri ktorých dochádza k uloženiu sankcie, ale len tie ak ide o sankciu, ktorá nie je zlučiteľná s právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo jej trvanie (dĺžka) nie je zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky, avšak nerieši prípady, kedy dĺžka trvania a druh trestu odňatia slobody uloženého cudzím rozhodnutím sú zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

V takom prípade, keďže nemožno postupovať podľa zákona č. 549/2011 Z. z., je teda potrebné rozhodnúť podľa § 517 ods. 2 Trestného poriadku (viď § 29 zákona č. 549/2011 Z. z.), ktorý znie: „Ak dĺžka trvania a druh trestu odňatia slobody uloženého uznávaným cudzím rozhodnutím sú zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky, súd v rozhodnutí o uznaní súčasne rozhodne, že sa bude vo výkone trestu uloženého cudzím rozhodnutím pokračovať bez jeho premeny podľa odseku 1. Tento postup je vylúčený, ak súd uzná cudzie rozhodnutie len pre niektorý z viacerých trestných činov, ktorých sa cudzie rozhodnutie týka.“

Toto ustanovenie je osobitnou, zjednodušenou formou exequaturu. Súd rozhoduje, že sa bude pokračovať vo výkone trestu "uloženého cudzím rozhodnutím" (teda v takej dĺžke a v takom druhu, ako ho uložil cudzí súd) a bez jeho premeny podľa odseku 1, teda bez premeny na trest, ktorý by uložil slovenský súd, keby sám konal v trestnej veci. To však neznamená, že pri postupe podľa § 517 ods. 2 nedochádza k "premene trestu". Súd preberá cudziu sankciu zlučiteľnú s právnym poriadkom Slovenskej republiky do svojho vlastného uznávacieho rozsudku, a teda "premieňa trest" uložený v cudzom rozhodnutí na "svoj" trest tým, že ho prevezme do slovenského rozhodnutia.

Pri danom postupe sa od súdu nevyžaduje, aby vykonal hĺbkovú analýzu cudzieho rozhodnutia. Ak usúdi, že dĺžka a druh trestu odňatia slobody sú zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky, teda zodpovedajú trestným sadzbám za konkrétny trestný čin a spôsobu výkonu trestu (napr. kategória ústavu pre výkon trestu) tak, ako ich predvída slovenský právny poriadok, jednoducho sankciu udelenú cudzím justičným orgánom "prevezme" do výroku svojho uznávacieho rozsudku a rozhodne, že sa vo výkone tohto trestu bude pokračovať bez jeho premeny na trest, ktorý by uložil podľa slovenského právneho poriadku, keby sám konal vo veci.

Na základe uvedeného je teda potrebné vyvodiť záver, že ak súd Slovenskej republiky rozhodne o uznaní cudzozemského rozhodnutia tak, že sa vo výkone trestu bude pokračovať bez jeho premeny vždy je nutná aplikácia § 517 ods. 2 Trestného poriadku.

Podľa § 17 ods. 1 druhá veta zákona č. 549/2011 Z. z. môže súd rozhodnúť o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia len po predchádzajúcej dohode s justičným orgánom pôvodu. Okresný súd v Mladej Boleslavy podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 6. novembra 2017 súhlasil s čiastočným uznaním jeho rozsudku, a to len vo výroku o vine, vo výroku o treste odňatia slobody a vo výroku o ochrannom opatrení. Preto (a s ohľadom na už vyššie uvedené) mohol najvyšší súd rozhodnúť „len“ o čiastočnom uznaní a výkone rozsudku Okresného súdu v Mladej Boleslavy, sp. zn.

1T/175/2016, zo 16. januára 2017, a to tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.